

Dokument nr. 15:9.

(1997-98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 74 - 82.

9. - 13. februar 1998.

Innhold

Spørsmål	Side
74. Fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland, vedr. ny høgfartsbaneløysing frå Oslo til Haugesund/Bergen, besvart av samferdselsministeren	3
75. Fra stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland, vedr. ensliges mulighet til å adoptere barn, besvart av barne- og familieministeren	4
76. Fra stortingsrepresentant Kristin Halvorsen, vedr. byrettsjustitiarius Jon Karlsrud som setteriksadvokat i Bouchiki-saken, besvart av justisministeren	5
77. Fra stortingsrepresentant Bjørn Hernæs, vedr. investeringsavgiften, besvart av finansministeren	6
78. Fra stortingsrepresentant Grethe G. Fossum, vedr. Jugendsenteret i Ålesund, besvart av kulturministeren	7
79. Fra stortingsrepresentant Lars Arne Ryssdal, vedr. barneloven, besvart av barne- og familieministeren	8
80. Fra stortingsrepresentant Lars Arne Ryssdal, vedr. skattereformen i 1992, besvart av finansministeren	9
81. Fra stortingsrepresentant Grete Knudsen, vedr. skoletilbudet til Framnes private skole i Hardanger, besvart av kirke-, utdannings- og forskningsministeren	10
82. Fra stortingsrepresentant Grethe G. Fossum, vedr. barnehageutbygging, besvart av barne- og familieministeren	12

Dokument nr. 15:9.

(1997–98)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar.

Spørsmål nr. 74.

Innlevert 9. februar 1998 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland.

Besvart 16. februar 1998 av samferdselsminister Odd Einar Dørum.

Spørsmål:

«Samferdsleministeren er sikkert kjend med at det vert arbeidd for å etablere ei ny høgfartsbaneløysing frå Oslo til Haugesund/Bergen. Fleire kommunar i Telemark, Hordaland og Rogaland er aktivt med for å fremje bygging av banen. Det er private investorar inne som moglege utbyggarar, men beste løysinga ville vore NSB deltok i det vidare planarbeidet. Det gjer nok selskapet ikkje utan politiske signaler.

Vil statsråden gi slike signal, evt. kva råder han interessentane å gjere?»

Svar:

Eg er kjend med at det foregår eit arbeid for å få bygd ein ny høgfartsbane frå Oslo til Haugesund og Bergen, gjerne omtala som Haukelidbanen. Selskapet Sørnorske Høgfartsbanar, som blir finansiert av mellom anna ei rad kommunar, står bak dette arbeidet.

Eg vil syne til gjeldande jernbanepolitikk som har vore drøfta i Stortinget fleire gonger i den seinare tid, jf. mellom anna St.meld. nr. 32 (1995-96)/Innst. S. nr. 21 (1996-97) Om grunnlaget for samferdselspolitikken, St.meld. nr. 36/Innst. S. nr. 227 (1996-97) Om avveiningar, prioriteringar og planrammer for transportsektorene 1998-2007 og St.meld. nr. 39/Innst. S. nr. 253 (1996-97) Norsk jernbaneplan 1998-2007. Gjennom handsaminga av desse meldingane har Stortinget, med brei politisk semje, trekt opp hovudretningslinene for jernbanen si rolle i det samla norske transportsystemet, og den utvikling av jernbanen som følgjer av dette. Prosjektet Haukelidbanen er korkje prioritert i denne tiårperioden eller innpassa i dei kriteria som planane byggjer på om kvar det først og fremst skal satsast

på jernbanen i åra som kjem. I staden skal det satsast på

- framleis omfattande statleg kjøp av persontogtøster innan nærtrafikk, intercitytrafikk og region/lokaltog, med tilhøyrande utvikling av køyrevegen,
- utvikling av køyrevegen på dei tre eksisterande fjerntogstrekningane mellom Oslo og høvesvis Stavanger, Bergen og Trondheim, for mellom anna å legge desse strekningane til rette for bruk av krengetogmateriell,
- utvikling av køyreveg og terminalar som betrar vilkåra for godstrafikken,
- sikring av standarden i nettet elles.

Desse tiltaka for vidare utvikling av jernbanen i Noreg krev store statlege løyvingar, som òg vil måtte gå ut over den tiårperioden som gjeldande planar omhandlar. Det er difor uaktuell politikk for staten no å engasjere seg i omfattande utgreiing og planlegging av nye banestrekningar, og eg vil heller ikkje gje slike politiske signal til Jernbaneverket. Etter delinga av NSB 1. desember 1996 er det no det statlege forvaltningsorganet Jernbaneverket som ivaretek planlegging og utvikling av jernbanens infrastruktur, medan det statseigde transportselskapet NSB BA står for mesteparten av togdrifta.

Det er i utgangspunktet ikkje mi sak å gje råd om korleis kommunale og private interessentar bruker sine ressursar. Eg har heller ikkje grunnlag for å uttale meg om det i dag er mogleg å finne private investorar som er villige til å satse pengar på eit så stort jernbaneprosjekt som det her er tale om. Eventuell vidare planlegging må som for andre prosjekt skje etter føresegnene i plan- og bygningslova om konsekvensutgreiingar, høyringar m.m.

Spørsmål nr. 75.

Innlevert 9. februar 1998 av stortingsrepresentant **Hallgeir H. Langeland**.

Besvart 17. februar 1998 av barne- og familieminister **Valgerd Svarstad Haugland**.

Spørsmål:

«En rekke enslige er i dag foreldre, men enslige gis kun i spesielle tilfeller mulighet til å adoptere alene. En rekke enslige ønsker å adoptere, og er ressurssterke og godt egnet til å være foreldre. Ved søknad om adopsjon varierer behandling fra kontor til kontor, og søker føler seg mange ganger mistenkeliggjort.

I forbindelse med de varslede nye forskriftene i forhold til adopsjonsreglene, vil regjeringa se spesielt på muligheten for oppmykning av adopsjon for enslige og samtidig understreke behovet for gode behandlingsprosesser i forbindelse med slik søknad?»

Begrunnelse:

Enestående Adoptanters forening har lenge arbeidet for å synliggjøre at også enslige kan være gode omsorgspersoner og foreldre for adopterte barn.

I en sak i Stavanger søkte en enslig kvinne om å få adoptere og den sosialrapport som ble utarbeidet i denne forbindelse var positiv. Allikevel fikk kvinnen negativt svar i forhold til adopsjon. Dette er på ingen måte et enestående tilfelle.

Det finnes en rekke ressurssterke mennesker som lever alene, men som har et sterkt ønske om å få adoptere. Motiv for å adoptere er ikke annerledes for enslige enn for par.

Enslige opplever mange ganger at det blir stilt unødige spørsmålstegn ved deres intensjon om å adoptere.

Ved anke opplever også flere at forvaltningslovens regler ikke følges. Det å få kopier av papirer vanskeliggjøres og det gis ikke svar på hvorvidt omsorgsevne og andre forhold er tilstrekkelig vurdert. Byråkratiet rundt adopsjon oppleves tungt og sendrektig, slik at sakene trekker unødig ut i tid.

Denne problematikken ble tatt opp med den forrige barne- og familieministeren, og er derfor på ingen måte noen ny problematikk for departementet.

Svar:

Adopsjonsloven av 1986 er ikke til hinder for at enslige kan gis adgang til å adoptere. I vurderingen av hvorvidt en søknad om adopsjon fra utlandet skal etterkommes, legges det vekt på om adopsjonen antas å ville bli til gagn for barnet, jf adopsjonsloven § 2. De retningslinjer som legges til grunn ved behandling av søknad om adopsjon er utformet ut fra hva

som antas å være til barnets beste. Ved de internasjonale adopsjoner er det mange usikre faktorer som er både annerledes og av en annen vanskelighetsgrad enn ved adopsjon av norske barn. Det er derfor all grunn til å stille strenge krav ved søknad om adopsjon.

Det fremgår av Sosialdepartementets rundskriv I-15/89 at enslige søkere normalt ikke vil få forhåndsgodkjenning til adopsjon. Det føres en restriktiv praksis ut fra den oppfatning at det gir barn større trygghet å ha to foreldre. Forhåndssamtykke til enslige søkere gis i utgangspunktet bare hvor det allerede før adopsjonen er etablert en spesiell tilknytning til barnet, for eksempel gjennom slektskapsforhold, fosterbarnsforhold eller liknende.

Departementet arbeider for tiden med en gjennomgang av samtlige retningslinjer for behandling av søknad om adopsjon, herunder kriteriene ved behandling av søknader fra enslige. Jeg vil i denne forbindelse vurdere om den praksis som følges er for streng. Dette arbeidet ventes å være ferdig i løpet av våren. Enslige søkere som den siste tiden ikke har fått medhold av departementet på søknad om forhåndssamtykke, er blitt gjort kjent med at retningslinjene gjennomgås og at departementet vil komme tilbake til de konkrete sakene når de nye retningslinjene foreligger.

Jeg vil likevel nå fastholde at hovedregelen ved adopsjon vil være to foreldre, en mor og en far, og at enslige kun unntaksvis får innvilget adopsjonssøknaden også etter nye retningslinjer.

Jeg er enig med representanten Langeland i at det er nødvendig med gode behandlingsprosesser når det gjelder søknad om adopsjon. Jeg er opptatt av at forvaltningens behandling av adopsjonssakene skal foregå på en god og betryggende måte der såvel barnets som søkeres rettssikkerhet ivaretas. Jeg er klar over at det dessverre har forekommet at enslige søkere har ting å utsette på forvaltningens håndtering av ulike sider av søknadsbehandlingen. Når det gjelder den saken fra Stavanger som det vises til i notatet som fulgte ved spørsmålet, kan jeg opplyse at departementet også reagerte på dette. Like etter at departementet ble gjort kjent med innholdet i avslaget fra Statens ungdoms- og adopsjonskontor ble det avholdt et møte med kontoret der departementets holdning ble gitt klart til kjenne.

Departementet har som kjent ute på høring forslag til endringer i adopsjonsloven samt fremtidig organisering av adopsjonssakene. I høringsnotatet redegjøres det for den generelle gjennomgang som er foretatt av utenlandsadopsjonene og vurderingen

av hvorvidt det finnes mer hensiktsmessige måter å organisere arbeidet på i fremtiden. Departementet har etter en grundig vurdering kommet til at Statens ungdoms- og adopsjonskontor fortsatt bør gi forhåndssamtykke i disse sakene. Det legges også til grunn og at kommunen der søkerne bor er best egnet til å utrede søkerne og gi tilråding i saken, selv om

det må erkjennes at dagens kvalitet på kommunenes arbeid varierer. For å bøte på dette er departementet i ferd med å utarbeide nye sosialrapportskjemaer og veileder for kommunene til bruk i utredningen av søkerne. Jeg legger til grunn at dette sammen med de nye retningslinjene for søknad om adopsjon, vil føre til en bedre saksbehandling.

Spørsmål nr. 76.

Innlevert 9. februar 1998 av stortingsrepresentant Kristin Halvorsen.

Besvart 16. februar 1998 av justisminister Aud-Inger Aure.

Spørsmål:

«Regjeringen utnevnte høsten 1998 byrettsjustitarius Jon Karlsrud til setteriksadvokat i den såkalte Bouchiki-saken. Opplysninger i media viser imidlertid at Karlsrud selv har vært ansatt i Justisdepartementet, i tillegg til at han vært sekretær for og varamedlem i det tidligere kontrollutvalget for overvåkningspolitiet. At Karlsrud har hatt slike oppgaver i forhold til de organer han skulle vurdere en anmeldelse mot må anses som svært uheldig. Mener justisministeren at det er grunn til å stille spørsmål ved Karlsruds habilitet i denne saken, og hvordan vurderer justisministeren at det er stilt spørsmål ved habiliteten til Karlsrud?»

Svar:

Straffeprosesslovens § 61 gir regler om hvordan man behandler spørsmålet om en tjenestemann, som hører til påtalemyndigheten eller som handler på vegne av denne, er inhabil.

Utgangspunktet er at tjenestemannen selv avgjør om han er inhabil. Inhabilitetsspørsmålet skal imidlertid i visse tilfeller forelegges overordnet påtalemyndighet for avgjørelse. Dette gjelder for det første når en part krever det, og det kan skje uten vesentlig tidsspille, og for det andre når tjenestemannen ellers selv finner grunn til det.

Det er imidlertid gjort unntak fra den alminnelige regel om at inhabilitetsspørsmålet skal forelegges

for og avgjøres av den nærmeste overordnede for så vidt gjelder riksadvokaten. Er det reist spørsmål om riksadvokatens inhabilitet, er Justisdepartementet gitt myndighet til å erklære at riksadvokaten ikke er inhabil. Dersom departementet kommer til at spørsmålet er tvilsomt eller at riksadvokaten må anses som inhabil, vil saken måtte forelegges Kongen til endelig avgjørelse av inhabilitetsspørsmålet.

Ved oppnevning av setteriksadvokat er det naturlig at eventuelle inhabilitetsspørsmål vurderes i forbindelse med oppnevningen. Justisdepartementet var kjent med og vurderte alle forhold vedrørende byrettsjustitarius Jon Karlsruds tidligere arbeid og engasjementer da han ble vurdert for oppnevning som setteriksadvokat for å behandle Jamal Terje Rutgersens anmeldelse av Rieber-Mohn og Busch. Anmeldelsen gjaldt påståtte tjenesteforsømmelser de to skulle ha begått som hhv riksadvokat og assisterende riksadvokat i 1989 og senere. Oppnevningen gjaldt således ikke for den såkalte «Lillehammer-saken» (eller «Bouchiki-saken») i sin helhet, men bare enkelte sider av riksadvokatembetets behandling av saken etter 1989, lenge etter at Karlsrud ble utnevnt som byrettsdommer i 1983. Byrettsjustitarius Karlsrud ble funnet både velegnet og skikket for oppgaven, og Justisdepartementet fant ingen grunn til å stille tvil ved hans habilitet, og det selv om det skulle bli nødvendig å gå gjennom også enkelte sider av andre etaters befatning med saken.

Jeg regner for øvrig med at byrettsjustitarius Karlsrud også selv har vurdert sin habilitet i løpet av sakens gang.

Spørsmål nr. 77.

Innlevert 10. februar 1998 av stortingsrepresentant Bjørn Hernæs.

Besvart 18. februar 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Blant annet på grunn av vanskelige avgrensningsproblemer, påfører den særegne norske investeringsavgiften næringslivet så urimelige belastninger at den bør fjernes. Et eksempel er Departementets avgjørelse om at kabelkraner til å drive ut tømmer fra ulendt terreng ikke skal gis fritak, til tross for at hogstutstyr og lassbærere er gitt slik fritak. Er statsråden enig i denne tolkningen eller vil han sørge for at denne åpenbare urimelighet blir fjernet, til beste for skogbruksnæringen?»

Begrunnelse:

I Stortingets årlige vedtak om avgift på investeringer er det i § 10 gitt fritak for «hogstutstyr til bruk for felling, kvisting, kapping o.l. i forbindelse med avvirkning av skog». Videre er lassbærere for transport av tømmer i skogen fritatt.

Ved drift i lett terreng brukes f.eks. en skogsmaskin til felling, kvisting, kapping mv, før tømmeret transporteres til bilvei med en lassbærer. I denne prosessen er alt utstyret fritatt for investeringsavgift. Ved drift i kupert terreng, hvor skogsmaskinen ikke kommer helt frem til trærne, er en hensiktsmessig driftsform å hogge treet manuelt, med motorsag fritatt for investeringsavgift, og deretter trekke treet med en kabelkran til skogsmaskinen hvor treet kvistes og kappes.

Finansdepartementet har i brev av 18. september 1997 uttalt at kabelkraner ikke omfattes av Stortingets avgiftsvedtak § 10, første ledd. Det er vanskelig å se at det er noen rimelig grunn til å forskjellsbehandle ulike typer utstyr som benyttes i tilnærmet identiske prosesser.

Dette tilfellet illustrerer hvor tilfeldig den særnorske investeringsavgiften slår ut i praksis. Flere bransjer er fritatt for avgiften, blant annet av hensyn til konkurranseevnen overfor utlandet. For de resterende bransjer fører dette ofte til urimelig forskjellsbehandling, og snodige avgrensningsproblemer. Den eneste løsningen på dette problemet er en kraftig reduksjon eller fjerning av investeringsavgiften. Dagens trend, med en bit-for-bit-fjerning av avgiften er ikke holdbar i lengden.

Svar:

I en fortolkningsuttalelse av 18. september 1997 anså Finansdepartementet en kabelkran, slik bruken var beskrevet, ikke å være omfattet av fritaket for investeringsavgift etter forskrift om delvis fritak for investeringsavgift for driftsmidler i industri og bergverk. Kranen ble heller ikke ansett å være omfattet av fritaket i Stortingets vedtak om merverdiavgift og avgift på investeringer mv § 10. Den konkrete kabelkranen som var forelagt for uttalelse, ble med dette verken ansett å drive fabrikkmessig produksjon av varer eller ansett som hogstutstyr slik det er beskrevet i Stortingets vedtak. Jeg er enig i denne fortolkningen av regelverket.

Skattedirektoratet ble i ovennevnte uttalelse bedt om å vurdere muligheten for å innføre et særskilt fritak for kabelkraner ol. Jeg vil avvende denne vurderingen før jeg tar endelig stilling til spørsmålet om ytterligere unntak. Jeg vil be Skattedirektoratet påskynde sin vurdering slik at en avgjørelse kan treffes innen rimelig tid.

Spørsmål nr. 78.

Innlevert 10. februar 1998 av stortingsrepresentant Grethe G. Fossum.

Besvart 18. februar 1998 av kulturminister Anne Enger Lahnstein.

Spørsmål:

«I Sunnmørsposten fra 10. februar 1998 er det et intervju med lederen av Stortingets kulturkomite og statssekretær Ekeberg. Ut i fra det som står i intervjuet kan det se ut som om statssekretæren ikke er tydelig nok i forhold til å formidle Stortingets vedtak i budsjettet for 1998. Hva vil statsråden gjøre for å følge opp Stortingets vedtak, slik at ikke styringsgruppen for Jugendsenteret fortsetter arbeidet på gale premisser, og for at senteret blir knyttet til en allerede eksisterende institusjon?»

Begrunnelse:

Styringsgruppen for Jugendsenteret i Ålesund har gjennom sitt arbeid fått signal fra sittende regjeringer om at prosjektet måtte være innefor rammen som er gitt i kultur- og museumspolitikken. Med andre ord, legge seg inn under en allerede eksisterende institusjon. Disse signalene tok ikke styringsgruppen, til tross for at de selv kunne velge hvilken institusjon de skulle knytte seg til. Stortingsflertallet ville derfor ved behandlingen av budsjettet for 1998 gi klare føringer i forhold til styringsgruppen og det videre arbeidet med Jugendsenter, slik at man for budsjettet 1999 skulle vite hvilken institusjon de skulle være tilknyttet. Vil her vise til flertallsmerknaden i budsjettet:

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Høyre viser til bevilgningene til Jugendsenteret i Ålesund i regjeringens budsjettforslag.

Dette flertallet vil peke på at prosjektet må være innenfor rammen som er gitt i kultur- og museumspolitikken, hvor det understrekes at nye dokumentasjonsområder i størst mulig grad skal tas hånd om av etablerte institusjoner eller i samarbeid med disse. Dette flertallet ser frem til at Jugendsenteret får på plass en tilknytning til en allerede eksisterende nasjonal institusjon, og at styringsstrukturen tilpasses dette. Dette flertallet har merket seg det grundige arbeidet fra arbeidsgruppas side med utarbeidningen av prosjektbeskrivelsen, og mener dette er et godt utgangspunkt.

Dette flertallet foreslår at det bevilges ytterligere 2 millioner kroner til Jugendsenteret i Ålesund.

Svar:

Kulturdepartementet viser til Deres spørsmål i brev av 10. ds. om statsrådens oppfølging av uttalelsene fra flertallet i Stortingets familie-, kultur- og admini-

strasjonskomite i forbindelse med avsetning av 2,4 mill kroner innenfor bevilgningen på kap 328 Museums- og andre kulturvernformål, Post 78 Ymse faste tiltak, til Jugendsenteret i Ålesund.

De viser innledningsvis til intervju med lederen for Stortingets familie-, kultur- og administrasjonskomite og statssekretær Egeberg i Sunnmørsposten 10. februar 1998. Departementet vil imidlertid gjøre oppmerksom på at Sunnmørsposten ikke inneholder intervju med eller uttalelser fra statssekretær Egeberg vedrørende Jugendsenteret. Kulturdepartementet et helt ut innforstått med at uttalelsen fra stortingskomiteen er en forutsetning for tilskuddet til Jugendsenteret. Det må bero på en misforståelse dersom statssekretærens besøk i Ålesund tas til inntekt for et annet standpunkt.

Kulturdepartementet har fulgt opp stortingskomiteens forutsetninger på følgende måte:

– I og med at tilskuddet til etableringen av Jugendsenteret er bevilget over kap 328 Museums- og andre kulturvernformål, har departementet i tilsagnsbrevet til Arbeidsgruppen for Jugendsenteret i Ålesund v/Ålesund kommune vist til målene for dette budsjettkapitlet, dvs museene skal skape grunnlag for kunnskap om, forståelse for og opplevelse av natur, kultur og samfunn på en måte som viser både kontinuitet og endring, sammenheng og forskjell.

– Kulturdepartementet har i tilsagnsbrevet gjen-gitt uttalelsen fra stortingskomiteens flertall.

– Når det gjelder oppfølgingen av den statlige museumspolitikken mål om at nye dokumentasjonsområder i størst mulig grad skal tas hånd om av etablerte institusjoner eller i samarbeid med disse, forutsetter Kulturdepartementet at Arbeidsgruppen for Jugendsenteret i Ålesund inngår et formalisert samarbeid med Aalesunds Museum, og vurderer om Jugendsenteret kan organiseres som en del av dette museet. Med utgangspunkt i forutsetningen om at Jugendsenteret bør tilknyttes en allerede eksisterende nasjonal institusjon og at styringsstrukturen tilpasses dette, anmoder Kulturdepartementet Arbeidsgruppen for Jugendsenteret i Ålesund om å ta kontakt med Norsk Arkitekturmuseum for å komme fram til et avtalefestet samarbeid med museet. Norsk Arkitekturmuseum var i møte 22. januar d.å. med departementet positiv til et samarbeid med Jugendsenteret.

– Statstilskuddet vil bli overført til Arbeidsgruppen for Jugendsenteret i Ålesund v/Ålesund kommune først når kommunen har oversendt til Kulturdepartementet samarbeids/samorganiseringsavtale med Aalesunds Museum, og samarbeidsavtale med

Norsk Arkitekturmuseum om det museumsfaglige ansvaret for jugendarkitekturen i Norge.

Kulturdepartementet vil i tillegg beramme et møte med Arbeidsgruppen for Jugendsenteret i Åle-

sund, Norsk Arkitekturmuseum, Møre og Romsdal fylkeskommune og Aalesunds Museum for følge opp tilsagnsbrevet slik at Jugendsenteret blir etablert på grunnlag av ovennevnte forutsetninger.

Spørsmål nr. 79.

Innlevert 11. februar 1998 av stortingsrepresentant Lars Arne Ryssdal.

Besvart 20. februar 1998 av barne- og familieminister Valgerd Svarstad Haugland.

Spørsmål:

«Likestillingsombudet fastslo 5 februar at Akershus Fylkestrygdekontor i en sak om bidragsfastsettelse har tolket barnelovens forskrifter urimelig strengt og i strid med likestillingslovens §3 annet ledd annet punktum. I svar til undertegnede av 1. desember skriver familieministeren at hun vil se nærmere på den samme problemstillingen. Vil Likestillingsombudets vedtak medføre at statsråden gjennomfører endringer i regelverket eller fortolkningen av dette? Når kan eventuelle endringer forventes?»

Begrunnelse:

Ved samlivsbrudd er det viktig å sikre at barna får like god mulighet til å ha nær kontakt i det daglige med begge foreldre. En av måtene å sikre dette på er at foreldre selv reduserer eller tilpasser arbeidstiden sin slik at de får størst mulig tid sammen med barna. Reduksjon i arbeidstid medfører ofte også inntektsreduksjoner.

Dagens barnebidragsregler fastsetter som hovedregel bidraget som en gitt andel av bruttolønnen til den bidragspliktige. Samtidig er det åpnet for utøvelse av skjønn hvis inntekten er vesentlig lavere, enn utdanning og evner burde tilsi at bidragsyter kan oppnå.

Denne hjemmelen ligger i forskriften til barnelovens § 54, 8. ledd. Denne forskriftens § 4 bokstav h hjemler dette forutsatt at bidragspliktige ikke kan gi rimelig grunn.

Etter min mening er det urimelig hvis det ikke oppfattes som rimelig grunn å redusere arbeidstiden sin slik at det blir mer tid til barna.

En rekke kvinner har i årenes løp nettopp redusert sin arbeidstid i perioder hvor man har barn, og etterhvert er det en del menn som også velger å gjøre det. Når daglig omsorg deles mellom foreldrene kan dette kreve tilpassinger i arbeidstid både hos mor og far. En skjønnsutøvelse som gjør det mulig for trygdekontorene å anslå hva inntekten faktisk burde være (basert på utdanning, evner, tidligere erfaring) og ikke hva den faktisk er når man velger å redusere arbeidstiden vil kunne medføre at færre menn får mu-

lighet til å redusere sin arbeidstid og kanskje også til å gjennomføre delt daglig omsorg. Dette fordi menn i gjennomsnitt har høyere inntekt enn sine ektefeller.

Retningslinjen for praktisering av regelverket sier at det skal godtas at bidragspliktige av personlige grunner reduserer sin arbeidstid eller skifter yrke. Likevel er det eksempler på at Trygdekontor, indirekte overprøver slike valg ved å fastsette en inntekt som basis for beregning av bidrag til tross for at de aksepterer at den faktisk inntekten er langt lavere.

Det virke helt klart mot de klare ønsker stort sett alle partier har om at menn må ta større del av omsorgsansvaret for sine barn både i samliv og etter samlivsbrudd.»

Likestillingsombudets vedtak viser behovet for å få endret forskriften eller retningslinjene for fortolkning av disse slik at de ikke kan virke til hinder for at menn prioriterer arbeidstidsreduksjoner for å ha bedre kontakt med sine barn etter et samlivsbrudd.

Svar:

Jeg viser til spørsmål nr. 79 av 12. februar 1998 fra representanten Lars Arne Ryssdal.

Representanten reiser to spørsmål. Det ene spørsmålet gjelder hvorvidt foreldre kan redusere eller være uten inntekt for å ta seg av egne barn, og dermed betale et lavere bidrag eller helt slippe å betale bidrag. Det andre spørsmålet er om kvinner og menn forskjellsbehandles i forhold til dette regelverket.

Departementet har i brev til Rikstrygdeverket dattert 10. februar 1998, gitt en presisering om bruk av forskriften om fastsettelse og endring av bidrag for de tilfeller der bidragspliktige har ingen eller lav inntekt på grunn av omsorg for barn.

I dette brevet skrev departementet følgende: «Departementet er enig i Rikstrygdeverkets vurdering slik at bidragsplikten følger reglene for overgangsstonad, når bidragspliktige velger å være hjemme med omsorg for egne barn, og at bidraget i slike tilfeller kan fastsettes til kr 0 eller i henhold til faktisk inntekt.

I de tilfellene der bidragspliktige har valgt å være helt eller delvis hjemmearbeidende utover denne perioden, må trygdekontoret etter departementets syn vurdere om bidraget bør utmåles etter hovedregelen, eller om regelen for skjønn pga lav inntekt (forskriftens § 4 b) skal anvendes, eller om bidraget må fastsettes etter skjønn med hjemmel i forskriftens § 4 h. Trygdekontoret må i disse tilfellene blant annet vurdere om det er rimelig grunn for ingen inntekt eller den lave inntekten til bidragspliktige, sett i forhold til barnas behov for omsorg og bidragspliktiges inntektsevne.»

Jeg legger til grunn at dette selvsagt gjelder både i de tilfellene der far er bidragspliktig, som der mor er bidragspliktig.

Både forskriften og retningslinjene om hvordan reglene skal tolkes er kjønnsnøytralt utformet. Det fremgår av forskriften § 4 h at bidrag skal fastsettes etter skjønn dersom «den tilskotspliktige er utan inntekt, eller inntekta er vesentleg lågare enn det han eller ho utifrå utdanning og evner burde kunne oppnå, utan at den tilskotspliktige kan gje ein rimeleg grunn

til at han eller ho ikkje har inntekt eller at inntekta ikkje er høgare». Likestillingsombudets uttalelse i den konkrete saken representanten henviser til, vil etter det jeg kan se ikke gjøre det nødvendig med endringer i forskriften.

På bakgrunn av Likestillingsombudets uttalelse undersøker nå Rikstrygdeverket nærmere om det er forskjellsbehandling av kvinner og menn når det gjelder fastsettelse av bidrag der bidragspliktige har ingen eller lav inntekt på grunn av omsorg for barn, etter forskriftens § 4 h. Ut i fra de statistiske data som finnes om bidragspliktige og bidragsmottakere vet vi imidlertid at andelen bidragspliktige menn er svært mye høyere enn andelen kvinner, og det vil derfor uansett være færre saker der det er aktuelt å benytte denne unntaksbestemmelsen i 4 h for kvinner.

Dersom nærmere undersøkelser av praksis likevel viser at regelen om skjønnsfastsettelse etter denne bestemmelsen ikke praktiseres kjønnsnøytralt, må det imidlertid gis nye presiseringer om tolkingen.

Spørsmål nr. 80.

Innlevert 11. februar 1998 av stortingsrepresentant Lars Arne Ryssdal.

Besvart 18. februar 1998 av finansminister Gudmund Restad.

Spørsmål:

«Ved gjennomføring av skattereformen i 1992 ble det gitt adgang til oppregulering av inngangsverdien på bl.a. eiendom. Fristen for å kreve slik oppregulering var inntektssåret 1993. Ikke alle skatteyttere er i en slik fysisk og psykisk tilstand at de alltid kan følge med i slike frister. Den økonomiske konsekvensen kan være stor for den enkelte. Vil statsråden vurdere å lage en forskriftshjemmel som gjør det mulig å kreve inngangsverdien oppregulert også senere hvis skatteytere kan påvise alvorlig og langvarig sykdom i overgangsårene?»

Begrunnelse:

Skattereformen medførte et brudd i kontinuiteten i behandlingen av en rekke eiendeler selskaper o.l. Stort sett er de aktørene som rammes av slike omlegginger personer og bedrifter som har kompetanse eller mulighet til å kjøpe seg kompetanse som sikrer at de kommer best mulig ut av tilpassing til de nye reglene. Med rimelige overgangsordninger og god opplysning om disse f.eks i forbindelse med selvangivelsesveiledning vil de aller fleste skatteyttere ha en rimelig god mulighet for å holde seg innenfor de frister som er satt for overgangsordninger.

Likevel er det en del personer som over år har

sterkt belastende psykiske og fysiske plager, som invaliderer dem i så stor grad at de over flere år ikke er i stand til å ivareta sine interesser gjennom å følge med i slike omlegginger av skattesystemet. Forskriftene av 13. januar 1993 nr. 20 §1-7 setter fristen for å kreve oppregulering av inngangsverdien på bolig i forbindelse av omleggingen av skattesystemet til selvangivelsesfristen for inntektssåret 1993.

Forskriften inneholder ingen hjemmel for å dispensere fra denne regelen. Med denne begrunnelsen har et ligningskontor avslått søknad om å få oppregulert inngangsverdien av en eiendom i 1996. Til tross for at søkeren kan dokumentere omfattende psykiske og fysiske lidelser etter en ulykke i 1991.

Det synes urimelig at det ikke i regelverket finnes mulighet til å ta hensyn til at sykdom gjør det umulig å ivareta sine økonomiske interesser på en god nok måte i en periode. Selv om tidsfrister er nødvendig for at ligningsbehandlingen ikke skal bli svært vanskelig så må det også være mulig å ta menneskelige hensyn.

Svar:

Det legges til grunn at spørsmålet sikter til overgangsreglene til den tidligere § 43 annet ledd bokstav g i skatteloven. Etter nevnte bestemmelse kunne

arvet eiendom i hovedregelen avhendes uten at dette utløste skatteplikt. Den aktuelle bestemmelse ble opphevet ved skattereformen i 1992.

For at latente gevinster som var opparbeidet i tidsrommet frem til 31. desember 1991 ikke skulle komme til beskatning, ble det i forskrift av 13. januar 1993 nr. 20 § 1-2 åpnet for oppjustering av inngangsverdien, enten ved en prosentvis oppregulering av arveavgiftgrunnlaget jfr § 1-2 b eller ved takst pr 1. januar 1992 jf § 1-2 c.

Når det gjaldt oppregulering ved takst, måtte krav om slik takst fremsettes innen selvangivelsesfristen for inntektsåret 1993 (dvs 31. januar 1994) og underlagsdokumentasjon måtte fremlegges for ligningskontoret innen 1. juli 1994 jf § 1-7.

Det bemerkes at tidsfristen for oppjustering av inngangsverdi kun knytter seg til oppjustering ved takst. Dersom det kreves oppjustering av inngangsverdien ved en oppjustering av arveavgiftsgrunnlaget etter bestemmelsene i forskriften § 2-2 til 2-4, kan dette gjøres ved en realisasjon av eiendommer også i dag og senere uten tidsfrist. Oppjusteringen skjer da som et prosentvis tillegg til arveavgiftsgrunnlaget, arveavgiftsgrunnlaget skal tilsvare omsetningsverdien ved arvefallet. Kopi av den aktuelle tabell følger vedlagt.

En eventuell gevinst på bolig eller fritidseiendom vil ikke bli skattepliktig dersom vedkommende arving selv oppfyller kravene til bo- og eiertid for den aktuelle eiendom, jfr skatteloven § 43 annet

bokstav d. For landbrukseiendom vil 10 års eiertid lede til skattefrihet for gevinst.

Jeg forstår det slik at representanten ønsker en endring av forskriften av 1993 slik at det fortsatt skal være mulig å kreve oppregulering av inngangsverdien ved takst for skattytere som på grunn av sykdom har oversittet den opprinnelige fristen for å kreve takst. Jeg er imidlertid av den oppfatning at det nå ikke bør åpnes for at skattyteren som har oversittet fristen likevel skal kunne kreve oppregulering ved takst. Det vil for det første være vanskelig så lang tid i ettertid å gjennomføre en takst for eiendommen pr. 1. januar 1992. Videre er dagens regelverk praktisert ved ligningene for inntektsåret 1994, og det ville derfor være lite praktisk om en eventuell fristutvidelse skulle medføre at tidligere ligninger måtte tas opp til ny behandling. Gode grunner taler derfor for å fastholde gjeldende frist for å kreve takst.

Problemet som representanten påpeker kan for øvrig finne sin rimelige løsning ved at det søkes om ettergivelse eller nedsettelse av skatt på et billighetsgrunnlag. Etter skattebetalingsloven § 41 kan skatten nedsettes eller ettergis dersom det som følge av bl a alvorlig sykdom eller varig invaliditet ville virke særlig ubillig å fastholde denne. Det kan være aktuelt med en slik hel eller delvis ettergivelse av skattekravet for skattytere som kan dokumentere at fristen for kreve takst er oversittet på grunn av sykdom og som kan vise til at skattekravet vil medføre en tung økonomisk belastning for vedkommende.

Spørsmål nr. 81.

Innlevert 12. februar 1998 av stortingsrepresentant Grete Knudsen.

Besvart 19. februar 1998 av kirke-, utdannings- og forskningsminister Jon Lilletun.

Spørsmål:

«Framnes private skole i Hardanger står foran en stor utbygging av sitt skoletilbud. Dette for å legge til rette for et langt høyere elevinntak. Samtidig er Indre Hardanger et fraflyttingsområde. De offentlige skolene har problemer med elevinntak og dermed sitt faglige miljø.

Hvor kommer dagens elever ved Framnes fra? Hvor skal elever i årene framover rekrutteres fra? Hvilke konsekvenser tror statsråden en økning i kapasiteten ved Framnes vil ha for de offentlige skolene i regionen?»

Svar:

Framnes kristne videregående skole var tidligere en folkehøgskole. Skolen ble i departementets brev 5. juli 1995 godkjent etter privatskolelovens § 25, nr 3, jf. lov om videregående opplæring, § 39, med rett til

statstilskudd fra høsten 1996 for en klasse innen allmennfaglig studieretning og en klasse innen studieretning for helse- og sosialfag. Fullt utbygget på alle trinn ville skolen da ha rett til statstilskudd for i alt 120 elever.

I brev 28. mai 1996 søkte skolen om godkjenning med rett til statstilskudd etter privatskoleloven fra høsten 1997 for følgende endringer i undervisningstilbudet:

1. Opprette en parallellklasse på allmennfaglig studieretning.
2. Bytte ut tilbudet innen Barne- og ungdomsarbeid med studieretning for idrettsfag, med en klasse på hvert trinn.
3. Opprette to 4-grupper for funksjonshemmede elever som trenger eit helhetlig tilbud.

Søknaden ble bl a begrunnet med at skolen i første skoleår 1996-97 hadde 67 søkere til grunnkurset i allmenne fag - noe som indikerer et behov ut-

over det nivå for elevtall skolen er godkjent for. Det ble vidare fremholdt at skolen i liten grad rekrutterer elever fra Kvam kommune. Av elever som ble tatt opp og som tok i mot skoleplass, var kun et fåtall elever fra Hardangerregionen.

Skolen begrunnet vidare bytte av studieretning til idrettsfag med ønske om å redusere mulige skadevirkninger for de offentlige skolene i Kvam. Studieretning for idrettsfag vil som nytt tilbud fremfor helse- og sosialfaglig studieretning være med på å utfylle det samlede utdanningstilbud enn å konkurrere med offentlige utdanningstilbud.

Som et ledd i saksbehandlingen av søknaden ble det innhentet uttalelse fra Hordaland fylkeskommune som i brev 28. oktober 1996 opplyste:

«Fylkesutvalget handsama saka på møte 24.10.96, sak 457/96 og gjorde slikt vedtak i saka:

1. Oppretting av ein parallellklasse allmennfaglig ved Framnes kristne videregående skole vert tilrådd.

2. Oppretting av grunnkurs idrettsfag vert ikkje tilrådd.

3. Oppretting av to 4-grupper for elever med særlege behov vert tilrådd.

Når det gjelder søknaden om utvidelse av elevtallet til to parallelle klasser innen studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag har departementet i den samlede vurderingen lagt vekt på uttalelsen fra Hordaland fylkeskommune hvor det bl a fremgår:

«I si vurdering har fylkesopplæringsdirektøren valt å leggje avgjerande vekt på dei pedagogiske sidene ved tilbodet på Framnes kristne vidaregåande skole. Når allmennfaglege studieretning fyrst er etablert, vil det opplagt styrke kvaliteten på tilbodet for elavane å få ein parallellklasse.

Fylkesopplæringsdirektøren legg vidare til grunn for sin tilråding at søkjinga til skolen så langt ikkje har kome frå Kvamsregionen. Om det vert fleire søkjarar til skolen fra Kvamsregionen når eit breiare tilbod vert etablert, er eit ope spørsmål. Fylkesopplæringsdirektøren har kome fram til ikkje å gå imot framlegget om oppretting av ein ny allmennfagleg parallellklasse».

Når det gjelder søknaden om opprettelse av studieretning for idrettsfag begrunnet fylkesopplæringsjefen sin tilråding bl a slik:

«Idrettsfaglig studieretning er ein kombinasjon av idrettsfag og allmennfag. Utdanning gjev elevane studiekompetanse. Idrettsfaglege og allmennfaglege studieretning rekrutterer frå den same elevmassen. Sjøl om berre ein elev fra Jondal kommune går på idrettsline i Odda og ein frå Kvam kommune på idrettslina på Voss gymnas, er det grunn til å tru at eit tilbod ved Framnes kristne vidaregåande skole vil rekruttere elevar som normalt ville søkje til allmenn-

fagleg studieretning på Øystese gymnas. Ei idrettsline i nærmiljøet er langt meir interessant for elevane enn om dei må bu borte frå heimen.»

Hverken Øystese gymnas eller Nordheimsund yrkesskole har tilbud om idrettsfag.

Departementet fant i sin samlede vurdering om godkjenning av studieretning for idrettsfag etter privatskolelovens § 25 nr 3 ikke å kunne legge avgjørende vekt på tilrådingen fra Hordaland fylkeskommune.

Departementet har lagt vekt på at Framnes kristne videregående skole oppfyller regelen om formål i privatskolelovens § 3 a og er et alternativ og ikke et supplement til offentlig videregående skole. Dessuten oppfyller skolen de faglige kravene som privatskolelovens § 4 a setter.

Departementet har vidare lagt vekt på at skoler som er godkjente etter privatskoleloven har hele landet som inntaksområde, jf § 7 i loven.

Når det gjelder to 4-grupper for funksjonshemmede elever uttalte fylkesopplæringsdirektøren bl a i sin tilråding at han så positivt på den interesse skolen har for å gi elever med særlege behov et helhetlig tilbud.

Etter at departementet i brev 30. januar 1997 godkjente endringer i utdanningstilbud og utvidelse av elevtallet fra høsten 1997 har skolen godkjent opplæringstilbud og godkjent elevtall for rett til statstilskudd slik:

1. Studieretning for allmenne, økonomiske og administrative fag, maksimalt 180 elever
2. Studieretning for idrettsfag, maksimalt 90 elever
3. Grunnkurs helse- og sosialfag, maksimalt 15 elever
4. To 4-grupper for funksjonshemmede elever

Som det går fram ovenfor er skolen inne i en opptrapping som bygger på godkjenning av søknader om opprettelse og utvidelse av studietilbud med rett til statstilskudd som ble innvilget i brev henholdsvis 5. juli 1995 og 30. januar 1997. Som det går fram ovenfor, ble også konsekvensene for de offentlige skolene i regionen av økt utdanningskapasitet ved Framnes kristne videregående skole vurdert. De aller fleste av skolens elever har til nå vært rekruttert fra andre deler av landet enn Indre Hardanger. Som følge av dette må nå skolen utvide internatkapasiteten for å sikre elevene et forsvarlig botilbud.

Jeg ser positivt på de vedtak som er gjort tidligere om utdanningstilbudene ved Framnes kristne videregående skole under de to tidligere regjeringer. Erfaringene så langt viser at skolen ikke er noen konkurrent til de offentlige skolene i regionen når det gjelder inntak av elever.

I likhet med de vurderingene som ble gjort tidligere kan heller ikke jeg se at de vil ha vesentlig negative konsekvenser for de offentlige skolene i regionen.

Spørsmål nr. 82.

Innlevert 13. februar 1998 av stortingsrepresentant **Grethe G. Fossum.**

Besvart 20. februar 1998 av barne- og familieminister **Valgerd Svarstad Haugland.**

Spørsmål:

«Hvilke grundige undersøkelser og bakgrunnsinformasjon bygger statsråden på når hun påstår at AP-ordførere bruker barnehageutbygging som våpen til å svarte kontantstøtten?»

Gjelder dette bare de 6 kommunene som Statsråden hevder hun har grunnlag for å tro at har lagt barnehageplanene på is?»

Begrunnelse:

I Vårt Land 11.02.98 hevder barne- og familieministeren at hun har fått signaler om at en del kommuner med ordførere fra AP legger bort utbyggingsplanene for barnehager for å bevise at resultatet av kontantstøtten skal bli verst mulig.

I en debatt på TV2 10.02.98 hevder Statsråden at Norsk Lærerlags undersøkelse om at 60 kommuner har lagt barnehageplanene på is ikke medfører riktighet, men at hun selv vet at det bare er 6 kommuner med barnehageplan i «ventestilling».

Svar:

Bakgrunnen for intervjuet i Vårt Land 11. februar var den pågående mediadebatt om kontantstøtten. Jeg påpekte at det er uærlig å sette kontantstøtten opp mot barnehager. Regjeringen har som kjent gått inn for den samme utbygging av barnehager i 1998 som Jagland-regjeringen fremmet i sitt forslag til statsbudsjett.

Det går frem av det samme intervjuet at jeg har fått signaler om at en del kommuner med AP-ordførere legger bort utbyggingsplaner for å vise negative resultater av kontantstøtten. Dette er basert på kontakter med lokale politikere og var ment som eksempel på at det i den pågående mediadebatt er sterke krefter igang. Jeg har tillatt meg å gi uttrykk for min opplevelse av diskusjonen og har aldri vist til noen egen undersøkelse om dette.

Norsk Lærerlag har gjennomført en stikkprøveundersøkelse som organisasjonen selv presiserer ikke er en vitenskapelig undersøkelse, men kun skal vise tendenser. Jeg har fått henvendelser fra flere kommuner som påpeker at de opplysninger undersøkelsen gir er feil. I et oppslag i Buskerud Blad/Drammens Tidende 12. februar påvises det at verken Drammen eller Røyken har lagt sine barnehageplaner på is slik Norsk Lærerlags undersøkelse sier. Etter min oppfatning er denne stikkprøveundersøkelsen beheftet med store feil og mangler, og den er derfor lite egnet til å belyse den aktuelle situasjonen.

I en debatt på TV 2 henviste jeg til en spørreundersøkelse Kommunal Rapport har gjort blant 222 ordførere. Dette som en kommentar til Lærerlagets undersøkelse. Kommunal Rapport sin undersøkelse viser at bare vel 6 % av kommunene vil redusere barnehageutbyggingen i 1998/99 på grunn av kontantstøtten. Det gir et ganske annet bilde av situasjonen enn det en kan få inntrykk av i den pågående mediadiskusjon.